



Sivil Toplum Kuruluşları
Uygulama ve Araştırma Merkezi



7. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı

ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ

Temel Hedefler: Yoksulluğun her türüsünü dünyanın her yerinde bitirmek

7 ERİŞİLEBİLİR VE
TEMİZ ENERJİ



stkam.marmara.edu.tr



stkam@marmara.edu.tr



[marmara_stkam](https://www.instagram.com/marmara_stkam)

Kaynak:
Sustainable Development in the European Union, Eurostat

Her hakkı saklıdır.

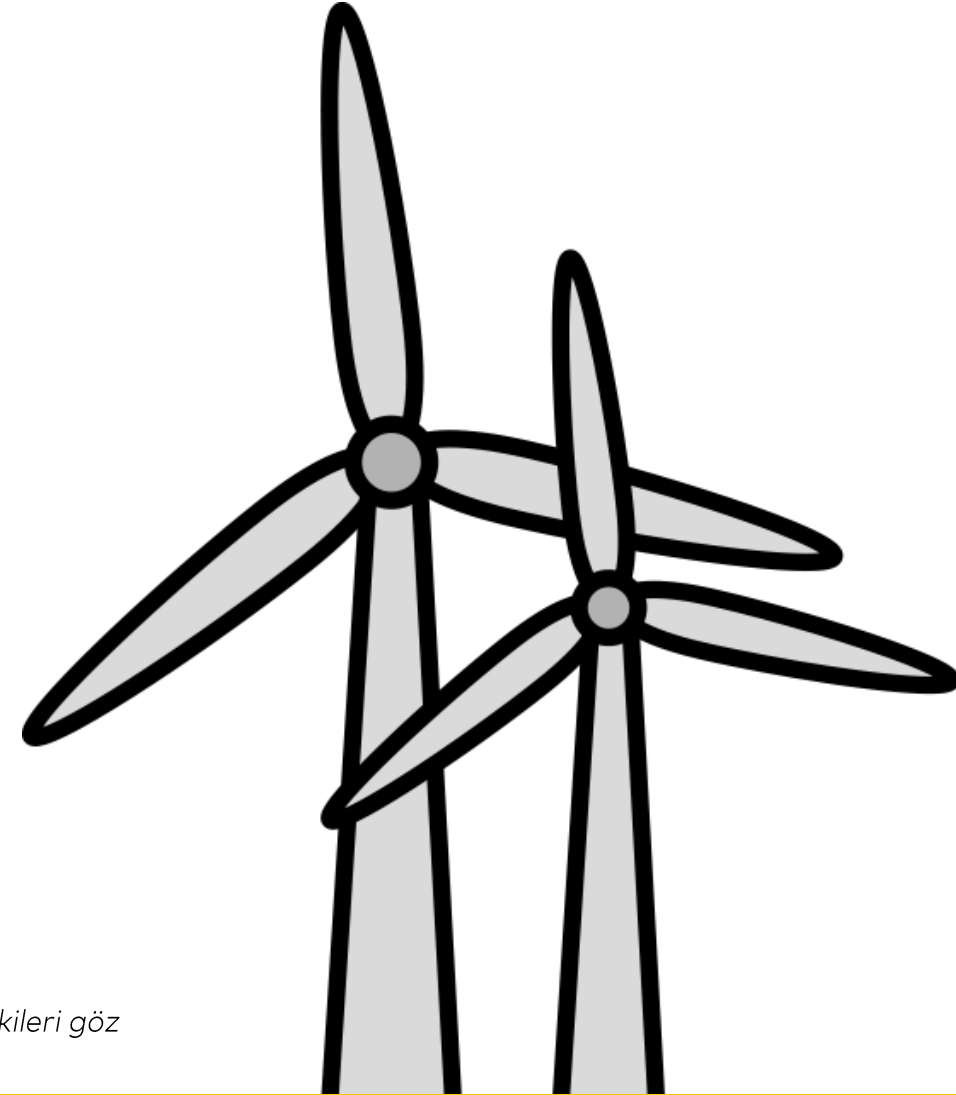


- 7. SKA, modern enerji hizmetlerine herkesin erişimi, enerji verimliliğinin artırılması ve yenilenebilir enerjinin daha fazla kullanılması çağrısında bulunmaktadır.
- İstikrarlı, güvenilir ve sürdürülebilir bir enerji sistemine geçişi hızlandırmak için ülkelerin temiz enerji araştırmalarına hız kazandırması ve temiz enerji teknolojilerine erişiminin kolaylaştırılması gerekmektedir.
- Ayrıca enerji tasarruflu çözümler için gerekli altyapıya yatırım yapılması teşvik edilmelidir.





- Enerji tüketimi, enerji arzı, uygun fiyatlı enerjiye erişim açılarından incelendiğinde AB, son birkaç yılda neredeyse tüm alanlarda olumlu ilerlemeler kaydetmiştir.
- Covid-19 nedeniyle alınan önlemler, kısıtlamalar, ekonomik faaliyetlerdeki azalma; 2020'deki enerji tüketimini önemli ölçüde azalttı. Böylece AB, 2020 hedefine ulaşabildi ve 2030 hedeflerine ulaşmak için doğru yolda görünüyor.
- AB enerji ithalatına bağımlılıkta 2020'de küçük bir iyileşme gösterse de genel olarak son 5 yılda SKA hedeflerinden uzaklaşıldı.
- 2020'de evlerini sıcak tutmakta zorlananların sayısında artış görülmesine rağmen uygun fiyatlı enerjiye erişim son birkaç yıldır iyileşiyor.

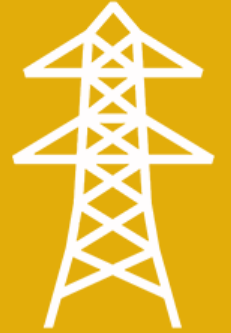


NOT: Yukarıdaki veriler 2020 yılı baz alınarak hazırlanmıştır, veriler hazırlanırken Rusya-Ukrayna savaşının etkileri göz önünde bulundurulmamıştır.



Enerji Tüketimi

- Verimli enerji sistemleri, tüketimi ve maliyetleri düşürerek enerji bağımlılıklarını azaltır. Ayrıca enerji kullanımıyla bağlantılı çevresel ve iklimsel etkileri azaltır.
- Covid-19 önlemleri, AB'nin 2030 enerji verimliliği hedefine doğru ilerlemesine yardımcı oldu. 2019'dan 2020'ye kadar enerji tüketiminde %8 düşüş görüldü.
- AB'nin birincil enerji tüketimi, 2005'ten bu yana genel bir düşüş eğilimindeydi. Bu trendin sebepleri, birçok üye ülkenin daha az enerji ihtiyacı daha az olan endüstrilere doğru geçiş yapması ve konut sektöründeki enerji verimliliği alanındaki gelişmelerdi.
- 2014'teki olağandışı sıcaklıklar ve 2014-2017 arasındaki ekonomik büyümenin etkisiyle enerji tüketimi arttı. 2018 ve 2019'daki enerji tüketiminde görülen düşüşün sebebi ise enerji verimliliğinde genel olarak görülen artış olabilir.
- Enerji verimliliğindeki artışın ve yenilenebilir enerjinin yaygınlaşmasının yanı sıra 2020'deki nispeten ılıman hava koşulları enerji tüketiminin azaltılmasına yardımcı olmuş olabilir.



2020'de AB'de **1236.5 Mtoe*** birincil enerji tüketildi.

**Mtoe: megaton eşdeğer petrol*



2015-2020 arasında görülen enerji verimliliğindeki kısa vadeli eğilim devam ederse, AB'nin **2030 hedeflerine** ulaşması da kolaylaşacaktır.



2005-2020 arasında BME %16.5 düşerken aynı dönemde GSYİH %13.1 arttı.



2020'de AB'nin enerji verimliliği **kgoe*** başına **8.6 Avroydu**.

*kgoe: kilogram eşdeğer petrol

- 2021'de gerçekleşen ekonomik toparlanma sürecinde enerji tüketiminin artacağı bekleniyor. Enerji tüketiminin 2019 verilerinin altında kalma olasılığı ise pandeminin enerji ve ekonomi faaliyetlerini nasıl etkileyeceğine göre şekillenecek.
- Haneler, toplam enerji tüketiminin 4'te 1'ini oluşturmaktadır. Hanelerde özellikle ısıtma, soğutma, yemek pişirme, aydınlatma vb. amaçlarla enerji tüketimi yapılır.
- Enerji tüketiminin seviyesi;
 - hane dışı ortam sıcaklığına,
 - binaların enerji performansına,
 - elektrikli cihazların kullanımına ve verimliliğine,
 - hanede yaşayanların davranışlarına ve ekonomik durumlarınagöre şekillenir.





Enerji Arzı

- Yenilenebilir enerji kaynaklarının çoğu, insan hayatı boyunca tükenmez veya yenilenebilir kabul edilir.
- Fosil enerji kaynakları ise milyonlarca yıl içinde yenilenir ve sera gazı emisyonlarına -dolayısıyla iklim krizine- önemli ölçüde katkıda bulunur.
- Ayrıca doğalgaz ve ham petrol gibi fosil yakıtlar esas olarak AB dışından ithal edilmektedir.
- Bu yüzden tüketiciler, jeopolitik çatışmalar gibi sebeplerden dolayı önemli maliyetler ödeme ve arz kıtlığı riskleriyle karşı karşıya gelmektedir.
- Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda AB, yenilenebilir enerji kaynaklarından yerli enerji üretimini arttırmayı, enerji tüketimini azaltmayı, temiz enerjinin AB genelinde dağıtımını sağlayacak altyapıyı inşa etmeyi ve var olanları geliştirmeyi hedeflemektedir.
- Yenilenebilir enerji kullanımı, AB'de 2005'ten bu yana sürekli artmıştır.
- Yatırım maliyetlerindeki düşüşler, daha verimli teknolojiler, tedarik zincirindeki iyileşmeler ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik destek programları; bu artışın sağlanmasında önemli rol oynamışlardır.



Elektrik, ısıtma ve soğutma, ulaşım alanlarında **yenilenebilir enerjinin** payı arttı.



Rüzgar ve güneş enerjisi de çoğu AB ülkesinde yenilenebilir enerjinin yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur.



Rusya, 2020 yılında AB'nin **ana enerji tedarikçisi** olmaya devam etti. Rusya'dan sonra gelen ülkeler ise AB üyesi olmayan Avrupalı devletlerdi (özellikle Norveç ve Birleşik Krallık).



2020'de AB'de enerjinin **%22.1'i** yenilenebilir kaynaklardan karşılandı.

- Yenilenebilir enerji kullanımındaki bu istikrarlı artış nedeniyle AB, yenilenebilir enerjinin payını %20'ye çıkarma hedefine 2020'de ulaştı. 2030'daki %32 hedefine de ulaşacak gibi görünüyor.
- Yenilenebilir enerjinin toplam enerji tüketimindeki payı, AB üye devletleri arasında farklılık gösterdi. İsveç, Finlandiya, Letonya gibi ülkeler yüksek oranlara sahip ülkelerdendir.
- Bu ülkeler yüksek oranlara geleneksel enerji kaynaklarından daha çevre dostu olduğu düşünülen ancak yine de sağlık, su ve kara ekosistemleri ile alakalı SKA'ları olumsuz etkileyen hidroelektrik ve katı biyoyakıtları kullanarak ulaşmıştır.
- 2020'de tüm Üye Devletler enerji ithalatçısıydı ve 16 üye, toplam enerji tüketiminin yarısından fazlasını diğer ülkelere ithal ediyordu.
- Bu ülkelerin başında Malta, Kıbrıs ve Lüksemburg geliyor.
- Bu ülkeler neredeyse tüm enerji ihtiyaçlarını ithalat yaparak karşıladılar.

Uygun Fiyatlı Enerjiye Erişim

- Toplumsal eşitlik ve adalet için uygun fiyatlı enerjiye duyulan ihtiyaç oldukça fazladır. Avrupa Sosyal Haklar Sütunu'na göre enerji, herkesin erişim sağlaması gereken temel hizmetlerdendir.
- Ayrıca doğalgaz ve ham petrol gibi fosil yakıtlar esas olarak AB dışından ithal edilmektedir. Bu yüzden tüketiciler, jeopolitik çatışmalar gibi sebeplerden dolayı önemli maliyetler ödeme ve arz kıtlığı riskleriyle karşı karşıya gelmektedir.
- AB, son birkaç yılda uygun fiyatlı enerjiye erişimi iyileştirme konusunda bazı ilerlemeler kaydetmiştir.
- 2012-2019 arasında evlerini yeterince ısıtamayanların oranı istikrarlı bir şekilde düştü ve %6.9'a ulaştı.
- Ancak bu oran 2020'de, muhtemelen Covid-19 ve ölçümlerdeki metodolojide değişiklik olması sebebiyle, %8.2'ye yükseldi.



Evi yeterince ısıtamamak, AB'deki uygun fiyatlı enerjiye erişimi gözlemlemek adına önemli bir göstergedir.



2020'de gelir bakımından yoksulluk sınırının altında olan kişilerin %20'si, evlerini yeterince ısıtamadığını belirtti.



- 2020'de 20 Üye Ülke, nüfusunun %10'undan daha azının evlerini yeterince ısıtamadığını bildirdi.
- Özellikle kışları soğuk geçen Kuzey ve Batı Avrupa ülkelerinde ısıtmaya erişimi olmayanların sayısı en düşük oranlardaydı.
- Genel olarak daha düşük gelir seviyeli, uygun ısıtma sistemlerinin ve yalıtımın eksikliği hissedilen Güney ve Güneydoğu Avrupa'da ısınma sorunu daha belirgin.
- Bu yüzden hükümetlerin finansal desteğiyle evlerin ısıtılabilmesi, enerji açısından yoksulluğun önüne geçilebilmesi önemlidir.

